

IŠVADA

2017 m. sausio 12 d.

Vilnius

Dėl Seimo Peticijų komisijos sprendimo

Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisija (toliau – Komisija) 2017 m. sausio 12 d. posėdyje išnagrinėjo Rolando Sinickio peticiją „Dėl galimybės nuteistiesiems naudotis virtualia mokymosi aplinka“ ir priėmė sprendimą atmesti joje pateiktą pasiūlymą parengti reikalingus įstatymų pakeitimus, siekiant suteikti galimybę pataisos namuose laisvės atėmimo bausmę atliekantiems nuteistiesiems studijuoti nuotoliniu būdu, naudojantis virtualia mokymosi aplinka.

Komisija šį sprendimą priėmė, atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos ir Kalėjimų departamento prie Teisingumo ministerijos pateiktas nuomones ir manydama, kad Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse (toliau – BVK) atskirai reguliuoti nuteistųjų aukštojo mokslo organizavimo tvarką yra netikslinga. Norintys ir gebantys studijuoti aukštosiose mokyklose nuteistieji gali šią teisę įgyvendinti Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo nustatyta tvarka. Didžioji dalis nuteistųjų neturi galimybių siekti aukštojo išsilavinimo, nes nėra įgiję viduriniojo išsilavinimo, gebančių ir pageidaujančių siekti aukštojo išsilavinimo nuteistųjų skaičius yra itin mažas. Nuo 2003 m. studijuojančių nuteistųjų vienu metu daugiausiai buvo septyni. Šiuo metu aukštosiose mokyklose studijuoja 4 laisvės atėmimo bausmes atliekantys nuteistieji.

BVK numato keletą galimybių, kuriomis pasinaudodamas nuteistasis galėtų organizuoti savo aukštojo mokslo studijas. Pagal BVK 104 straipsnį, nuteistiesiems, laikomiems pataisos įstaigose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis ir atlikusiems ne mažiau kaip pusę teismo paskirtos bausmės, gali būti leista vieną kartą per tris mėnesius trims paroms parvykti į namus. BVK 130 straipsnyje nustatyta dirbančių nuteistųjų teisė į atostogas. Jo 1 dalyje nurodoma, kad pataisos namuose lengvosios ir paprastosios grupių laikymo sąlygomis atliekantys laisvės atėmimo bausmę nuteistieji, kurie stropiai dirba, turi teisę į keturiolikos kalendorinių dienų nemokamas atostogas per vienerius metus. Vadovaujantis BVK 154 straipsniu, nuteistiesiems, laikomiems pataisos namuose lengvosios grupės sąlygomis, bei nuteistiesiems, laikomiems pataisos namuose paprastosios grupės sąlygomis ir atbuvusiems ne mažiau kaip vieną trečdalį bausmės laiko, gali būti leidžiama išvykti be sargybos už pataisos įstaigos ar kardomojo kalinimo vietos teritorijos ribų, jeigu to reikia dėl bendrojo lavinimo, profesinio mokymo, dirbamo darbo pobūdžio arba dalyvavimo socialinėje rehabilitacijoje. Minėto straipsnio nuostatos taikytinos ir studijuojančių aukštosiose mokyklose nuteistųjų atžvilgiu. Atitikdamas paminėtuose BVK straipsniuose nurodytas sąlygas, nuteistasis turi teisę bausmės atlikimo laikotarpiu trumpesniai ar ilgesniam laikui išvykti iš pataisos įstaigos, todėl esant poreikiui, minėtas išvykas jis gali išnaudoti ir mokymuisi (mokomosios literatūros paieškai, konsultacijoms, mokymo įstaigos nustatytiems atsikaitymams: egzaminams, įskaitoms išlaikyti). Be to, BVK 154 straipsnyje nustatytus kriterijus atitinkantys nuteistieji turi realias galimybes ir reguliariai lankyti paskaitas.

Nuteistųjų, kurie, atsižvelgiant į jų elgesį, neturi teisės laikinai išvykti iš pataisos įstaigos, studijos organizuojamos tik nuotoliniu būdu. Visose pataisos įstaigose nuteistiesiems yra įrengtos riboto interneto prieigos, kuriomis pastarieji gali naudotis savišvietos tikslais. Todėl, jei konkreti aukštoji mokykla yra sukūrusi virtualią mokymosi aplinką, nuteistieji turi galimybes studijuoti ir Rolando Sinickio peticijoje nurodytu būdu. Pavyzdžiui, 2013–2014 m. 1 nuteistojo, studijavusio

Mykolo Romerio universiteto Teisės fakultete, atsiskaitymai su universitetu vykdavo MRU.EU/MOODLE elektroninių studijų aplinkoje, internetu, prižiūrint įstaigos darbuotojui. Be to, aukštojo mokslo studijos taip pat gali vykti dėstytojams reguliariai atvykstant į pataisos įstaigą, o rašto darbus išsiunčiant paštu.

Pažymėtina ir tai, kad įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais taip pat yra numatytos skatinamosios priemonės, pagal kurias besimokantiejiems suteikiama daugiau teisių ir mažinama taikomų apribojimų. Pavyzdžiui, studijuojantiems aukštojoje mokykloje nuteistiesiems leidžiama naudotis asmeniniu kompiuteriu iki 6 valandų per parą (kitiems nuteistiesiems – iki 3 valandų per parą), į pusiaukelės namus gali būti perkeliama tik tie nuteistieji, kurie mokosi (taip pat – ir aukštojoje mokykloje) ir (arba) dirba.

Atsižvelgus į visa tai, manytina, kad pareiškėjo siūlymo įgyvendinimui įstatymų pataisos nėra būtinos.

Peticijų komisija, vadovaudamasi Peticijų įstatymo 12 straipsnio 3 dalies ir Seimo Peticijų komisijos nuostatų 28 punktu, siūlo Seimo seniūnų sueigai įtraukti į Lietuvos Respublikos Seimo pavasario sesijos darbotvarkę protokolinio nutarimo „Dėl Peticijų komisijos sprendimo dėl Rolando Silickio peticijos“ projektą.

PRIDEDAMA:

1. Rolando Silickio peticijos kopija, 3 lapai.
2. Kalėjimų departamento Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016-12-21 raštas, Nr. 2S-67⁸¹, 2 lapai.
3. Išrašas iš Seimo Peticijų komisijos 2017 m. sausio 12 d. posėdžio protokolo Nr. 250-P-01, 1 lapas.
4. Lietuvos Respublikos Seimo protokolinio nutarimo projektas, 1 lapas.

Komisijos pirmininkas

Petras Čimbaras